Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

IX МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(присвячена пам'яті професора Григорія Євтійовича Мазнєва)

«УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ»

ЧАСТИНА 1

06-07 березня 2025 року

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

IX МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(присвячена пам'яті професора Григорія Євтійовича Мазнєва)

«УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ»

ЧАСТИНА 1

06-07 березня 2025 року

Харків – 2025

УДК: 001:33:65
У 66

Управління розвитком соціально-економічних систем: Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції (присвячена пам'яті професора Григорія Євтійовича Мазнєва). (м. Харків, 06-07 березня 2025 року). Харків : ДБТУ. Ч. 1. 2025. 804 с.

ГОЛОВА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ

В.М МИХАЙЛОВ – проректор з наукової роботи ДБТУ, доктор технічних наук, професор.

ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ:

М.Л. СЕРІК – проректор з науково-педагогічної роботи ДБТУ, кандидат технічних наук, доцент;

Ю.М. САГАЧКО – завідувачка кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, кандидат економічних наук, доцент.

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ:

В.І. АРАНЧІЙ – перший проректор Полтавського державного аграрного університету, професор;

І.Г. БРІТЧЕНКО – проректор з міжнародних зв'язків, професор Університету менеджменту безпеки в Кошице (Словаччина), доктор економічних наук, професор;

С.І. ВАСИЛІШИН – директор Інституту обліку і фінансів НААН, провідний науковий співробітник ННЦ «Інститут аграрної економіки», доктор економічних наук, професор;

Н.М. ВДОВЕНКО – завідувачка кафедри глобальної економіки НУБіП, доктор економічних наук, професор;

Т.А. ВЛАСЕНКО – завідувачка кафедри економіки підприємства та організації бізнесу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, доктор економічних наук, професор;

О.В. ГРІДІН – доцент кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, кандидат економічних наук, доцент;

Ю.І. ДАНЬКО – проректор з наукової роботи СНАУ, доктор економічних наук, професор;

С.О. ЗАЇКА – професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, кандидат економічних наук, професор;

С.М. КВАША – проректор з навчальної та виховної роботи НУБіП, доктор економічних наук, професор, академік НААНУ;

І.О. КРЮКОВА – завідувачка кафедри обліку і оподаткування ОДАУ, доктор економічних наук, професор;

Т.М. ЛОЗИНСЬКА – завідувачка кафедри публічного управління та адміністрування ПДАУ, доктор наук з державного управління, професор;

О.С. МАКОВОЗ – професор кафедри менеджменту Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», доктор економічних наук, професор;

О.В. МАНДИЧ – професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування ДБТУ, доктор економічних наук, професор;

А.В. МОСКАЛЕНКО – декан факультету менеджменту, адміністрування та права ДБТУ, доктор юридичних наук, професор;

С.І. МІНЕНКО – завідувачка відділу аспірантури та докторантури, Голова Ради молодих вчених ДБТУ, членкиня РМВ при ХОВА, доктор філософії, доцент;

В.М. НАГАЄВ – професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, доктор педагогічних наук, професор;

В.С. НІЦЕНКО – професор кафедри підприємництва та маркетингу, Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, доктор економічних наук, професор;

Г.П. ПАСЕМКО – професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, доктор наук з державного управління, професор;

РАФАЛ РЕБІЛАС – проректор з міжнародних питань, академія ВСБ, Домброва-Гурнича, Республіка Польща;

ЯЦЕК СКУДЛАРСКІ – доктор-інженер, Варшавський університет природничих наук – SSGW, Республіка Польща;

О.В. СМІГУНОВА – в.о. вченого секретаря Інституту тваринництва Національної академії аграрних наук України, кандидат економічних наук, доцент;

І.Б. ЯЦІВ – професор кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності ЛНУП, доктор економічних наук, професор;

Л.М. ЯЦУН – професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, доктор економічних наук, професор.

© Автори матеріалів, 2025
© Державний біотехнологічний університет, 2025

ЗМІСТ

Секція ***Сучасний менеджмент та стратегічне управління розвитком соціально-економічних систем на мікро -, мезо - та макрорівнях***

Нагаєв В.М., Кускова С.В.
Кластерна організація агробізнесу за методичним супроводом професора Г.Є. Мазнєва 15

Андрос С.В.
Фінансова стійкість як необхідна умова стабільності функціонування сільськогосподарських підприємств в умовах повоєнного відновлення економіки 20

Бугріменко Р.М.
Інструменти стратегічного планування для стійкого розвитку підприємств 24

Гацько А.Ф., Смігунова О.В.
Стан та перспективи розвитку галузі молочного скотарства в Україні..... 27

Гуторов О.І.
Стратегічне планування розвитку сільських територій: поняття, класифікація та його специфіка..... 30

Ілляшенко С.М., Ілляшенко Н.С.
Ризики в маркетинговій логістиці інноваційної продукції..... 35

Іщук С.О., Мудрий В.П.
Динаміка розвитку переробної промисловості в Україні: виробничі та зовнішньоекономічні аспекти 37

Маренич Т.Г.
Ключові напрями забезпечення модернізації вітчизняного тваринництва у відповідності із сучасними вимогами в менеджменті аграрних підприємств..... 40

Страшинська А.В.
Управління відносинами зі споживачем
на ринку продовольчого ритейлу 44

Бабченко В.І.
Сучасні виклики управління інноваційною
активністю вітчизняних аграрних підприємств 49

Балан А.Р.
Особливості та виклики проєктування
операційних систем у сфері послуг 52

Бержанір А.Л.
Участь аграрних підприємств у реалізації
якісної освіти як цілі сталого розвитку 54

Благой В.В., Шпіньов Т.Д.
Планування міст як рішення проблеми витрат на затори 57

Білявська Ю.В.
Стратегія цифрової трансформації бізнесу 60

Бержанір І.А.
Нормативно-правове регулювання обліку доходів підприємства 63

Герасименко В.М.
Стратегічний сорсинг як інструмент
підвищення ефективності закупівельної діяльності 66

Горбатко Д.С.
Мотивація працівників як основа
управління людськими ресурсами 68

Гриценко Н.В., Козодой Д.С.
Управління професійно-економічними
ризиками на транспортних підприємствах 71

Грідін О.В., Зуб Д.А.
Формування та ефективне використання трудового потенціалу
в умовах війни в Україні: сучасні реалії та перспективи 75

Гуторова О.О., Гмиренко О.А.
Особливості організації стратегічного управління
землями сільськогосподарського призначення 79

Секція

Сучасний менеджмент та стратегічне управління розвитком соціально-економічних систем на мікро -, мезо - та макрорівнях

Зміни такої високої складності та комплексності, як правило, не відбуваються спонтанно, а включає безліч проміжних станів Сьогодні трансформація бізнесу це не разовий захід, а безперервний процес від зародження до занепаду чи реорганізації. Отже, виникає потреба глобального мислення та враховуючи цикли трансформації, опановуючи в кожному із них нововведення, щоб організація залишалася ефективною та стійкою під час її безперервного вдосконалення та адаптації.

Отже, ціннісний підхід до цифрової трансформації бізнесу будується на визначенні цінності, яку цифровий проєкт здатен надати користувачеві або клієнту, причому для різних клієнтів цифровий проєкт формує різні ціннісні пропозиції. Вони дають змогу орієнтувати завдання і функціональні можливості проєкту на конкретного споживача, виявити і вирішити чітко визначені завдання з вмінням передбачити їх результативність.

Література:

1. Biliavskyi V., Biliavska Y., Umantsiv Y., Shestack Y., Zhurba O. Khavanov A. Digital technologies in the financial sector of the economy. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2024. № 4(57). С. 171-183.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА

Бержанір І.А., кандидат економічних наук, доцент,
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, м. Умань, Україна
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-7035-1170

Система управління доходами на підприємствах не може ефективно функціонувати без належного їх нормативно-правового забезпечення.

Нормативно-правова база регулювання обліку доходів наразі є чисельною та містить значну кількість вимог, дотримання яких є обов'язковим.

Таблиця

Характеристика нормативно-правових актів, що регулюють облік доходів

Нормативно-правовий акт	Характеристика нормативного документу
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Визначаються методологічні аспекти формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності.
НП(С)БО 15 «Дохід»	Визначено критерії визнання, оцінки, класифікацію доходів для облікових цілей, а також особливості розкриття інформації про доходи у примітках до фінансової звітності.
МСБО 18 «Дохід»	Розкрито сутність доходу, оцінка та класифікація, особливості розкриття інформації про доходи у примітках до фінансової звітності.

Характеристику основних нормативно-правових актів, що регулюють облік доходів на підприємствах, наведено у табл.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи суб'єктів господарювання визначають НП(С)БО 15 «Дохід» та МСБО 18 «Дохід» за напрямами їх визнання, оцінки, складу та класифікації [1; 2].

Порівнюючи основні положення національних та міжнародних стандартів, слід зазначити, що вони мають багато спільного у критеріях визнання доходу, його оцінки (оцінюється за справедливою вартістю) та розкриття інформації про доходи у примітках до фінансової звітності (відмінністю є класифікація доходів за групами) [3]. Розбіжності між стандартами виникають стосовно класифікації доходів.

Так, НП(С)БО 15 класифікує дохід за такими групами: «дохід (виручка)від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); інші операційні доходи; фінансові доходи; інші доходи» [1]. Однак МСБО 18 розрізняє: «дохід від реалізації товарів; дохід від надання послуг; відсотки, роялті, дивіденди» [2]. Дана розбіжність впливатиме на організацію синтетичного та аналітичного обліку доходів діяльності.

Вчені також наголошують на тому, що основна відмінність між МСБО і П(С)БО щодо доходу полягає у скороченій формі останнього,

тобто під час складання національних стандартів деякі аспекти були повністю не розкриті, а саме [4; 5]:

– національних стандартах оцінка моменту, на який підприємство передає покупцеві істотні ризики та винагороди від володіння певним активом, вимагає детального вивчення обставин операцій для впевненості в передачі ризику;

– національні стандарти не задовольняють критерії визнання доходу після доставки товарів клієнту;

– НП(С)БО 15 не регламентує ситуацію отримання готівки від реалізації до того, як здійснюється доставка товару або виконання послуг.

Таким чином, попри те, що національні стандарти бухгалтерського обліку ґрунтуються на міжнародних, НП(С)БО 15 та МСБО 18 не є тотожними, оскільки структура міжнародного стандарту є значно ширшою, тобто у ньому більш конкретизовано певні положення. Тому основним напрямом гармонізації є поступове введення МСБО в облікову практику українських підприємств.

Отже, нормативно-правове регулювання обліку доходів є важливим чинником ефективної організації бухгалтерського обліку та контролю на підприємствах. Важливою умовою раціональної системи обліку є складена облікова політика, в якій висвітлені аспекти оцінки, визнання, переліку та складу доходів, а також періодичності їх віднесення на фінансові результати.

Література:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.11.99 № 290. URL: http://www.minfin.gov.ua (дата звернення: 10.01.2025).

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Дохід» зі змінами і доповненнями URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_025#Text (дата звернення: 10.01.2025).

3. Васильєва В.Г., Семенюк Д.Ю. Облік доходів і витрат: напрями гармонізації міжнародних та національних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності. *Економічний простір.* 2019. Вип. 147. С. 128-139.

4. Berzhanir I., Berzhanir A., Yashchuk T., Kirdan O., Yevchuk L., Belinska S. Features of Enterprise Cost Management. *Opportunities and Risks in AI for Business Development. Studies in Systems, Decision and Control.* 2024. Vol. 545. P. 699-709. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-65203-5_61

5. Бержанір І.А. Витрати підприємства: сутність та особливості управління в сучасних умовах. *Sustainable Socio-Economic Development Journal.* 2023. № 1(1). С. 35-41. DOI: https://doi.org/10.31499/2786-7838.ssedj.2023.1(1).35-41